

praví, že vítězná porážka není možná cestou parlamentního boje, nýbrž jen svržením . . ., tedy násilím.

Totéž platí obdobně i pro hmotněprávní výtky, které vznáší zmateční stížnost proti odsouzení obžalovaného pro přečiny podle § 14 čis. 1 a 5 a § 18 čis. 2 zák. na ochr. rep. I tu rozsudek skutkově zjišťuje veškeré zákonné znaky dotyčných přečinů po objektivní i subjektivní stránce (při přečinu rušení obecného míru podle § 14 čis. 1 zák. na ochr. rep. pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státu i samostatnosti Československé republiky, úmysl vyvolati nepřátelské smýšlení proti státu pro jeho vznik, proti jeho samostatnosti, jakož i vědomí, že jeho jednání jest způsobilé pobuřovati proti řečeným právním statkům) a odporuje zákonnému doličování zmatečnosti podle § 281 čis. 9 písm. a) tr. ř., když si zmateční stížnost samostatně vykládá (§ 288 čis. 3 tr. ř.) význam a smysl řeči způsobem odlišným od skutkových zjištění nalézacího soudu, po případě ona zjištění vůbec popírá (§ 14 čis. 5 zák. na ochr. rep.). Vytýká-li v této souvislosti, že rozsudek použil pro svoje zjištění jako důkazu i programy komunistické strany, ač program ten nebyl předmětem řízení, že stěžovatel nemůže býti činěn zodpovědným za jednání strany, přehlíží, že se odsuzující výrok pohybuje jen v rámci toho projevu, který obžalovaný sám pronesl, a že prokázaná skutečnost, že obžalovaný jest jedním z vůdců komunistické strany, plně opravňovala nalézací soud, by při zjišťování subjektivní stránky jeho trestných činů přihlížel i k obecně známým cílům a k programu strany, z jejíhož příkazu a v jejichž intencích obžalovaný jednal, a který tudíž spolupůsobil při jeho úmyslu, vědomí. Nelze přisvědčiti stížnosti ani s hlediska přečinu podle § 18 čis. 2 zák. na ochr. rep., že výrok obžalovaného o zbrojení k válce proti sovětskému Rusku, pronesený v uzavřeném shromáždění okresního zastupitelstva nebyl s to, by poškodil bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost a veřejný pořádek. Stutková podstata tohoto přečinu, pokud jde o poškození bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, může býti naplněna, i když se účinky nepravdivé zprávy jeví v menším okruhu osob a místa; v souzeném případě její sdělení ve shromáždění okresního zastupitelstva nevyklučovalo, by se zpráva dalším působením přímých posluchačů projevu nemohla dostat i k vědomosti většího počtu lidí; bylo již shora podotčeno, že projev byl nejen pronesen veřejně, nýbrž že byl i určen pro širší veřejnost. Zjišťuje-li tudíž rozsudek způsobem formálními výtkami nenapadeným způsobem účinnost zprávy vyvolati účinky uvedené v 18 čis. 2 zák. na ochr. rep., jest výtka stížnosti popíráním skutkového zjištění.

Čís. 3826.

Skutková podstata přečinu podle § 16 čis. 1 zák. na ochr. rep. nevyžaduje, by byl veřejně vychvalován nebo výslovně schvalován zločin nebo přečin, který se skutečně stal, nebo by jinak s ním byl projevován souhlas; stačí, byl-li oním způsobem schvalován zločin nebo přečin buď

vůbec nebo zatím ještě nespáchaný, po případě v projevu pachatele označený, ať úmyslně, ať omylem, jen jako domněle se přihodivší, neb i zcela libovolně v projevu ustrojený k účelům sledovaným řečníkem.

Nezáleží na tom, že trestné činy byly spáchány v cizině a cizími státními příslušníky a zda a jak byly stíhány tamními úřady. Směrodatným zůstává jedině, že podle zdejšího právního řádu jest taková činnost zločinnou.

Spadá sem schvalování komunistické revolty v Berlíně.

Omyl a spoluvina.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1930, Zm II 27/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 8. listopadu 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem schvalování trestných činů podle § 16 čís. 1 zákona na ochranu republiky a přečinem spoluviny na schvalování trestných činů podle § 5 tr. zák. a § 16 čís. 1 zákona na ochranu republiky.

D ů v o d y:

Zmatečnost podle § 281 čís. 4 tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že nalézací soud zamítl tyto průvodní návrhy obžalovaného: 1. by byl diplomatickou cestou vyslechnut pruský ministr vnitra Grzesiński o průběhu berlínských událostí, najmě o tom, že bylo bezdůvodně stříleno do dělníků, že dělníci klidně protestovali, že se policie dopustila přehmatů a že policejní úředníci byli za to potrestáni; 2. by byla vyžádána o průběhu oněch událostí, najmě o tom, že se dělníci dne 1. května 1929 v Berlíně nedopustili zločinů, zpráva od ministra zahraničí v Praze, jemuž byla německým ministerstvem dodána o tom relace; 3. by byly přečteny tiskopisy, jež budou předloženy, na důkaz o tom, že obžalovaný byl aspoň ve skutkovém omylu ohledně oněch událostí, neboť byl informován tiskem své strany tak, jak o tom sám mluvil a tomu věřil; 4. by byla přečtena čísla 102 a 103 »Rovnosti« ze dne 7. a 8. května o tom, že v časopise bylo psáno o událostech tak, jak mluvil obžalovaný, a nebyly konfiskovány; 5. by byl slyšen zodpovědný redaktor »Rovnosti« Závíš K. o tom, že obžalovaný resoluci nedal do tisku. Zmateční stížnost jest bezdůvodná. Nalézací soud měl ve výsledku řízení dostatečný podklad, by si učinil spolehlivý úsudek o směrodatných otázkách. Návrhy pod 1. až 4. měly dotvrditi zodpovídání se obžalovaného, že považoval postup berlínské policie za nesprávný, že nemohl schvalovati zločiny, které nebyly spáchány, a že vzdával jen čest padlým při domnělém přehmatu policie; že tudíž nejsou v jeho projevu ani objektivní ani subjektivní náležitosti skutkové podstaty přečinu podle § 16 čís. 1 zák. na ochr. rep. Jest však nerozhodnou otázka, zda a jakých trestných činů se dopustilo komunistické dělnictvo v Berlíně, jakým způsobem si počínala tamní policie, jak v tisku bylo o událostech těch

referováno, a zjišťovati tyto skutečnosti bylo zbytečné. Zmateční stížnost přehlíží, že skutková podstata přečinu podle § 16 čís. 1 zák. na ochr. rep. nevyžaduje, by byl veřejně vychvalován nebo výslovně schvalován zločin nebo přečin, který se skutečně stal, nebo by jinak s ním byl projevován souhlas; stačí, byl-li oním způsobem schvalován zločin nebo přečin buď vůbec neb zatím ještě nespáchaný, po případě v projevu pachatele označený, ať úmyslně, ať omylem, jen jako domněle se přihodivší, neb i zcela libovolně v projevu tom ustrojený k účelům sledovaným řečníkem. Předpis § 16 zák. na ochr. rep. jest zařazen do hlavy III. tohoto zákona, jednající o ohrožování míru v republice, a jest proto míti na zřeteli, že se každý projev naznačeného obsahu stává způsobilým, by otrásl právními a mravními názory posluchačů a by zaváděl jejich smýšlení směrem, který odporuje zákonům; tím, že se činy nedovolené podle zdejšího platného právního řádu a kvalifikované zdejšími zákony za zločiny nebo přečiny prohlašují za hrdinství hodné chvály, obdivu a napodobení, stává se takové působení nebezpečným pro veřejný mír a pořádek v republice. (Srov. i rozh. nejv. soudu sb. č. 1812, 2206, 2578, 2850.) Pro nalézací soud má proto význam jen řeč obžalovaného, její obsah, smysl a účel, a nikoliv to, zda se její skutkový podklad úplně shoduje se skutečností. Projev stěžovatelův, jak rozsudek správně skutkově zjišťuje, nezůstává pochybností o tom, že obžalovaný mluvil vzhledem k obecně známé komunistické revoltě v Berlíně v prvých dnech květnových o snaze dělnictva vydobýti si právo na ulici proti úřednímu zákazu, o hrdinném odporu a boji proti tomuto zákazu, o násilném odporu proti orgánům veřejné moci, a že takové činy schvaloval. Činnost berlínských komunistů, o které obžalovaný mluvil a kterou co do její zločinné povahy naznačil způsobem pro jiné poznatelným jako hromadný a soustavný útok proti platnému právnímu řádu, jest zdejšími trestními zákony kvalifikována za zločin veřejného násilí, po případě pozdvižení a vzbouření. Jest bez významu, že trestné činy byly spáchány v cizině a cizími státními příslušníky a zda a jak byly stíhány tamními úřady. Směrodatným zůstává jen, že podle zdejšího právního řádu jest taková činnost zločinnou (srov. též rozh. sb. n. s. čís. 3226); že šlo o činy beztrestné s hlediska zdejšího trestního práva, nepokusila se obhajoba ani namítnouti. Uvádí-li proto zmateční stížnost, že nabídnutými důkazy mělo býti zjištěno, zda v Berlíně byly spáchány zločiny s hlediska zdejšího trestního zákona, nedbá, že průvodní návrh i zodpovídání se obžalovaného nepraví nic podobného. Zamítnutím důkazů 1. až 4. nebyl proto stěžovatel zkrácen ve svém právu na zákonnou obhajobu.

Při vylíčeném právním hledisku na skutkovou podstatu přečinu podle § 16 čís. 1 zák. na ochr. rep. jeví se však neodůvodněnou i hmotně-právní výtka zmateční stížnosti podle § 281 čís. 9 a) a b) tr. ř. pro domnělý nesprávný právní názor nalézacího soudu, že šlo o trestné činy spáchané dělnictvem v Berlíně a o právní omyl stěžovatelův. Ke skutkovému zjištění, že šlo o schvalování zločinů, dospěl nalézací soud, vycházející z právního názoru o zločinné povaze činnosti revoltujících

berlínských komunistů, kterému vzhledem k úvahám shora naznačeným nelze vytknouti vadnost; zjištěním, že obžalovaný rozuměl smyslu svých projevů, že si byl vědom dosahu, významu a závadnosti jich obsahu a přednesl je v úmyslu veřejně vychvalovati a výslovně schvalovati zločiny, jest zjištěna na správném právním podkladě subjektivní stránka přečinu podle § 16 čís. 1 zák. na ochr. rep. Obžalovaný vůbec netvrdil, že považoval činnost berlínských komunistů za právně nezávadnou, za skutky dovolené, ať již s hlediska právního řádu země, kde byly spáchány, ať s hlediska zdejších trestních zákonů. Nemůže se proto dovolávat důvodu trestnost vylučujícího podle § 2 písm. e) tr. zák.; to tím méně, ježto i v případě, kdyby byl jednal v naznačeném omylu, nepřicházel by v úvahu omyl skutkový, který jediné má na mysli předpis § 2 písm. e) tr. zák.; obžalovaný dovolával by se takto jen nevědomosti, že podobná činnost jest zločinem a podléhá trestním zákonům, po případě, že předpis § 16 čís. 1 zák. na ochr. rep. stihá i schvalování takových činů, které podle zdejších zákonů jsou trestné, byť i vzhledem k tomu, že byly spáchány cizincem v cizině, bylo lze snad posuzovati je jiným způsobem. Taková neznalost však pachatele podle §§ 3 a 233 tr. zák. neomlouvá. I návrh čís. 5 týkal se skutečnosti, která nemá významu pro otázku stěžovatelova zavinění; jest lhostejno, zda předal sám osobně, či prostřednictvím jiného resoluce časopisu k otisknutí. Projevy byly odhlasovány na schůzi z jeho popudu, on sám navrhl, by byly dány »Dělnické rovnosti« k uveřejnění, a již tato činnost o sobě naplňuje náležitosti spoluviny podle § 5 tr. zák. na trestném skutku spáchaném obsahem tiskopisu, ať již bylo zařízeno uveřejnění jím samým, jakž na schůzi prohlásil, že učiní, či prostřednictvím osoby jiné. Namítá-li proto zmateční stížnost současně nejasnost rozsudku podle § 281 čís. 5 tr. ř., ve výroku o tom, zdali opravdu dal resoluci do tisku a tak vědomě spolupůsobil při otištění závadných projevů, netýká se výtka okolností rozhodující, ač i tu rozsudek přesně skutkově zjišťuje, že obžalovaný zařídil (spoluzařídil) uveřejnění obou projevů v »Dělnické rovnosti« buď sám, buď prostřednictvím Č-ovým nebo někoho jiného.

Čís. 3827.

Jest lhostejno, zda lhůta § 221 tr. ř. k přípravě hlavního přelíčení stačila, rozhodným jest jen, by byla dodržena.

Nejde o zmatek čís. 4 § 281 tr. ř., nebylo-li rozhodnuto o návrhu na odročení hlavního přelíčení za účelem spojení souzené věci s dalšími oznámenými případy (§ 263 tr. ř. a contr.).

Okolnost, že samosoudce při výměře trestu nepřihlízel podle § 265 tr. ř. k trestu uloženému obžalovanému předchozím rozsudkem, nezákládá zmatek čís. 11 § 281 tr. ř., měl-li samosoudce při vynesení rozsudku po ruce jen trestní lístek, z něhož nemohl seznati, že jde o případ § 265 tr. ř. (§ 258 odst. první tr. ř.); k onomu předchozímu trestu lze tu zrušovacímu soudu vzítí zřetel podle § 410 tr. ř.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1930, Zm II 259/29.)